

Ordet og pagterne.

Det sker jævnligt, at man overraskes, når man læser i Guds ord.

Eksempelvis skriver Paulus i brevet til romerne: "Hvilket fortrin har jøden så, eller hvad gavner omskærelsen?" Og han svarer: "Meget på alle måder! Først og fremmest, at de har fået Guds ord betroet." (Rom.3:1-2).

Det er overraskende, at Paulus skriver i nutid, for vi har vel en forestilling om, at siden Jesu opstandelse er det de troendes menighed, der er betroet Guds ord, og at det er de kristne, der forvalter det. Men Guds ord siger noget andet, for det er jøderne, Gud har betroet sit ord, og det gælder stadig. For Gud fortryder ikke sit kald og sine nådegaver til Israel. I salme 147 læser vi: "Han forkynder sit ord for Jakob, sine love og bud for Israel. Det har han ikke gjort for noget andet folk, de kender ikke hans bud." (v.19-20).

Hvad det betyder i dag, og hvad det har betydet op gennem tiderne, synes til en vis grad at være en hemmelighed for den menneskelige forstand. Men i troen aner vi, og i troen ser vi frem til Guds plan med Israel, - den, som Paulus omtaler med ordene: "Betød deres fald rigdom for verden og deres nederlag rigdom for hedningerne, hvor meget mere vil det så ikke betyde, når de kommer fuldtalligt ind?" (Rom.11:12)

En anden overraskelse finder vi i Rom. 9:3-5, hvor Paulus opremser hvilke åndelige privilegier og tjenester, Gud har givet israelitterne som folk. Han nævner blandt andet, at dem tilhører førstefødselsretten og herligheden og pagterne og loven og tempeltjenesten og løfterne.

Her skal vi standse ved et enkelt af disse forhold, nemlig *pagterne*. Når ordet står i flertal, bliver spørgsmålet, om det omfatter både om den gamle og den nye pagt, eller om det gælder alle de pagter, der er nævnt i Gammel Testamente.

Bibelen omtaler mange pagter, men de fleste er ikke aktuelle her, fordi de ikke, som Paulus nævner det, omfatter israelitterne som folk. Det gælder de personlige pagter, inklusiv Guds pagt med David og med Pinehas, ligesom vi kan se bort fra Guds pagt med Noa, der omfatter alt levende.

Tilbage bliver tre pagter:

1. Pagten med Abraham om retfærdiggørelsen ved tro.
2. Pagten på Sinai med Israel som Guds udvalgte folk og som bærer af Guds ord.
3. Den nye pagt med syndernes forladelse ved Jesu blod.

Pagten med Abraham er det fælles grundlag for begge de to andre pagter, idet både pagten på Sinai og den nye pagt ved Jesu blod forudsætter en ubetinget tro på Guds ord, for at pagtens folk kan få del i de goder, der er knyttet til pagten, og som først og fremmest omfatter Guds tilgivelse og retfærdiggørelse.

Men omfatter den nye pagt ikke både jøder og hedninger?

Både jøder og hedninger har ved Jesu blod - pagtsblodet - fået adgang til den nåde, som den nye pagt indebærer. Men den nye pagt er Guds pagt med Israel,

som anført af Paulus¹. Det synes for mange at være en hemmelighed, der medfører, at vi som hedninger alt for let sætter os til doms over jøderne.²

I Hebræerbrevet står der, at Herren opretter en ny pagt med Israels hus: "Men nu har Kristus fået en langt højere tjeneste, idet han er formidler af en bedre pagt, der er lovfæstet ved bedre løfter. For havde den første pagt ikke været at dadle, havde der ikke været brug for en anden i stedet. For han dadler dem under den første pagt, når han siger: Der skal komme dage, siger Herren, da jeg opretter en *ny pagt med Israels hus og med Judas hus*, en pagt, der ikke er som den, jeg sluttede med deres fædre, den dag jeg tog dem ved hånden og førte dem ud af Ægypten. De blev ikke i min pagt, derfor lod jeg hånt om dem. Men sådan er den pagt, jeg vil slutte med Israels hus, når de dage kommer, siger Herren: Jeg lægger mine love i deres indre og skriver dem i deres hjerter. Jeg vil være deres Gud og de skal være mit folk." Hebr.8:6-10.

Derefter beskriver hebræerbrevets forfatter, hvori forskellen mellem den gamle og den nye pagt består. Det drejer sig om to væsentlige fornyelser.

Den ene er nævnt ovenfor, nemlig at loven skal indskrives i den enkeltes hjerte i stedet for på stentavler. Det betyder, at Gud vil give Helligånden til den enkelte til herliggørelse af Jesus, så at alle Guds børn kan kende Herren, som det er anført i vers 11: "Ingen skal længere belære sin landsmand og sin broder og sige: »Kend Herren!« For alle kender mig, fra den mindste til den største"

Den anden forbedring i den nye pagt er, at Gud indsætter Jesus Kristus som ypperstepræst til at sone folkets synder, idet han "er kommet som ypperstepræst for de goder, som nu er blevet til. Han er gået gennem det større og mere fuldkomne telt, som ikke er gjort med hænder, det vil sige, som ikke hører den skabte verden til; og ikke med blod af bukke og kalve, men med sit eget blod, gik han én gang for alle ind i det allerhelligste og vandt en evig forløsning." Hebr.9:11-12.

Den gamle tempeltjeneste med de daglige ofre er ophævet ved Jesus, der med ét eneste offer for altid har ført dem, han helliger, til målet.

At den nye pagt er mellem Gud og Israel skyldes bl.a.:

For det første: Gud siger udtrykkeligt: "Der skal komme dage, siger Herren, da jeg opretter *en ny pagt med Israels hus og med Judas hus*" Jer.31:31 og Hebr.8:8 og 10.

For det andet: Alle Guds pagter er nådepagter, der er baseret alene på Guds udvælgelse, og på hans initiativ og uden menneskelig indblanding. Det gælder også for den nye pagt, for det var Gud, der forligte verden (ikke blot Israel) med sig selv i kraft af sin egen viljes beslutning. Ef.1:9.

For det tredje: Gud fortryder ikke sit kald og sine nådegaver. Det gælder den enkelte og det gælder Israel. Efter sit eget væsen, kan Gud derfor ikke ensidigt ændre den gamle pagt til også at omfatte hedningerne, for så måtte Gud fortryde, at han eksklusivt har betroet Guds ord til Israel.

¹Jesus siger selv, at han kun er udsendt til de fortabte får af Israels hus. Mat.15:24.

² Et eksempel er Luthers forbandelse af jøderne, og hans opfordring til at udrydde dem. (Se Luthers bog "Jøderne og deres løgne").

Men Gud kan forbedre den gamle pagt med Israel. Og det var netop, hvad Gud gjorde. Ikke mindre end 9 gange taler hebræerbrevet om noget "bedre" (pagt, ofre, håb, forjættelser m.m.).

Den nye pagt er altså en ny pagt mellem Gud og Israel, grundet på Guds udvælgelse i Kristus.

Men der hører mere med. I brevet til Efeserne kapitel 2 siger Paulus, at Kristus med sin legemlige død nedrev den mur af fjendskab som skilte jøder og hedninger og han fortsætter i kapitel 3 med at vise hen til den Kristus-hemmelighed, som efter oprettelsen af den nye pagt er åbenbaret ved Ånden: At hedningerne er medarvinger og medindlemmede i legemet og har medandel i forjættelsen i Kristus Jesus i kraft af det evangelium, som Paulus blev tjener for ved Guds nådegave. Ef.3:5-9.

Det betyder, at vi som hedninger kan få del i de samme goder, som Gud har lovet Israel, hvem den nye pagt tilhører. Paulus beskriver det sådan: "For når du (som hedning) blev hugget af fra et vildt oliventræ, som du af naturen hørte til, og mod naturens orden blev podet ind på et ædelt oliventræ, hvor meget snarere vil så ikke de ægte grene blive podet ind på deres eget træ?" Rom.11:24.

Som hedninger er vi altså mod naturens orden indpodet i det ædle oliventræ – i Kristus. Og ved hans blod er vi blevet meddelagtige i den nye pagt. Vi bliver af Gud født til et nyt liv i Kristus Jesus.

Derved får udtrykket "dobbelt nåde" pludselig en ny betydning. For det er af nåde, at Gud først føder os og indpoder os i Kristus og dermed giver os del i den pagt, som er mellem Gud og Israel, og det er nåde, at vi må være i ham og få alt fra ham til liv og salighed.

Men hvordan så med de jøder, der har forkastet Jesus som Kristus?

Lige så unaturligt som det er for en gren fra det vilde træ at blive indpodet i det ædle, lige så unaturligt er det, at en afhugget og visnen gren fra det ædle træ på ny kan indpodes i det ædle træ og blive levende igen. Paulus sammenfatter det således: "Gud har indesluttet alle i ulydighed, for at vise alle barmhjertighed. O dyb af Guds rigdom og visdom og kundskab! Hvor uransagelige er hans domme, og hvor usporlige hans vej! For hvem kender Herrens tanker, eller hvem kan være hans rådgiver? Hvem har givet ham noget først, så han må gøre gengæld? Thi fra ham og ved ham og til ham er alle ting. Ham være ære til evig tid! Amen." Rom.11:32-36.

Paulus siger om Israels frelse: "Der hviler forhærdelse over en del af Israel, indtil hedningerne fuldtalligt kommer ind; *så skal hele Israel frelses*. - - - I forhold til evangeliet er de fjender, og det er de for jeres skyld; men i forhold til udvælgelsen er de elskede, og det er de for fædrenes skyld. For sit kald og sine nådegaver fortryder Gud ikke." Rom.11:25-26 og 28-29.

Revideret 14.10.2017